

Studentaktivering på nätbaserade kurser

Ett TUFF projekt av

Erik Sahlée och Monica Mårtensson

Institutionen för geovetenskaper, Uppsala Universitet, 752 36 Uppsala

Sammanfattning

Under hösten 2019 genomförde vi en pedagogisk förnyelse på institutionen för Geovetenskaper genom att lansera en helt ny fristående *nätbaserad* kurs om klimatförändringar (alltså året innan pandemin slog till och alla kurser övergick till nätet). Från tidigare erfarenhet hade vi lärt oss att genomströmningen på onlinekurser generellt är betydligt sämre än campusbaserade kurser. I projektet ville vi prova olika studentaktiverande nätbaserade moment för att kunna hålla en jämn grad av aktivitet under hela kursen gång.

Sett till kursvärdering och antal de facto aktiva studenter vid kursstart och de som slutförde anser vi att projektet hade viss framgång. Vi fick också en hel del nyttig erfarenhet inför den stora omläggning av kursverksamhet som skedde under andra halvan av vårterminen 2020.

1 Introduktion

Nätbaserad utbildning innebär att universitet och högskolor potentiellt kan nå ut till större studentgrupper. Vi når dels de som brukar söka sig till våra kurser men det gör det även möjligt för de grupper som tidigare haft svårt att delta i traditionella campuskurser att bedriva högskolestudier. Forskning visar att många olika grupper söker till nätbaserade kurser men att studenterna ofta arbetar vid sidan om. Distansutbildning är inget nytt, men har ofta haft obligatoriska fysiska träffar. I och med att nätbaserade verktyg har utvecklats under senare år kan de fysiska träffarna nu ersättas med olika former av nätbaserad undervisning och möten via dessa nya plattformar. Detta kräver delvis att nytt material och metoder utvecklas.

Forskning visar att studenter lär sig lika mycket på nätbaserade kurser som på traditionella och att fusk inte är vanligare. Vid en jämförelse mellan hur många studenter som fullföljde fristående nätbaserade kurser och campuskurser visade det sig dock att färre avslutade de nätbaserade, 48 % jämfört med 69 % på campus (Hrastinski 2013). En utmaning med nätbaserade kurser är därför att bibehålla studenter genom hela kursen. En hypotes för att klara detta är att tillhandahålla aktiverande moment kontinuerligt under kursen.

För att möta det stora intresset som finns i samhället för att lära mer om klimatet bestämde en grupp vid Institutionen för Geovetenskaper, Uppsala Universitet att genom att tillvarata institutionens breda kunskap inom ämnet utveckla en ny nätbaserad kurs med allmän behörighet, Klimat i förändring, 7.5 hp på 33 % fart under tretton veckor, med start höstterminen 2019. Att göra kurser helt nätbaserat innebar en pedagogisk förnyelse och flera utmaningar; en kurs som ges helt och hållet på distans ställde krav på oss att omarbete och utveckla nytt material och använda nya metoder för att både undervisa och examinera.

2 Bakgrund

Som Hrastinski (2013, s15) påpekar kan nätbaserade kurser bidra till att skapa mötesplatser som kopplar samman människor med gemensamma intressen och mål. Det viktiga är då att den nätbaserade undervisningen inte bara innehåller självstudier utan att den även uppmuntrar till kommunikation, samarbete och gemenskap. Eftersom fysiska möten inte sker på samma sätt på nätbaserade kurser som under lektioner och raster på campus är det viktigt att skapa förutsättningar för en social lärmiljö där studenterna kan vara aktiva och där lärandet kan ske i samspel mellan människor (Hrastinski 2013).

Inspirationen till hur en online-kurs kan planeras kom även från utbildningsplattformen edX, företaget skapades av Harvard och MIT för att tillhandahålla nätbaserade kurser, nu ingår fler universitet även svenska. Vissa kurser är gratis andra finns till självkostnadspris (edX, u.å. a). Kurser som alla kan läsa utan krav på behörighet och som är gratis kallas mooc-kurser, från engelskans Massive Open Online Courses, (Studera.nu, u.å.). Den kurs som undersöktes var mooc-kursen *Planetary boundaries* som ges av SDGAcademyX. Kursen innehöll korta föreläsningar på ca 8–10 minuter. Om studenten vill ha återkoppling på inlämningsuppgifter och ett intyg på genomgången kurs kostar det 49 USD (edX, u.å. b).

3 Metod

Nedan följer de metoder, moment och utvärderingar som använts i undervisningen.

3.1 Teknik

Studentportalen användes som lärplattform, här fanns allt material, diskussionsforum, självtester och utvärderingar. Information till studenterna förmedlades genom Anlagstavlan. Avklarade moment rapporterades in i Framsteg så att studenten kan följa detta kontinuerligt. Inlämningsuppgifter i slutet av kursen laddade studenterna upp här. Mer information finns nedan under examination.

Föreläsningarna till varje kapitel spelades in, inspelningarna delades upp i flera korta filmer, på 10–20 minuter eftersom forskning visar att uppmärksamheten ofta avtar hos den som lyssnar efter relativt kort tid. Dessa videos spelades in på MedFarm DoITs studio och sparades på deras plattform. Nya filmer publicerades tillsammans med presentationen i dokumentform varannan vecka på Studentportalen.

Till seminarierna användes Zoom, där studenterna kunde delades in i mindre grupper. Hur Zoom skulle aktiveras och användas förmedlades skriftligt och det gavs möjlighet att testa tekniken två gånger före första seminariet tillsammans med kursansvarig. Rummet var alltid öppet även om det krävdes ett lösenord.

3.2 Informationsbrev med kursens upplägg.

Efter registrering fick studenterna ett informationsbrev via mejl. Det lades även ut på Studentportalen. Detta dokument innehöll information om kursens upplägg och betygskriterier. Här informerades om att kursansvarig alltid var tillgänglig för att svara på frågor via mejl eller telefon.

3.3 Litteratur, lärare, tidsupplägg och seminarier

Kurslitteraturen bestod av en boken *En varmare värld* (Berns 2016), utgiven av Naturvårdsverket. Den finns att köpa som inbunden bok, men går också att ladda ner gratis

från Naturvårdsverkets hemsida. Boken förmedlar den kunskap vi nuläget har om klimatsystemet både historiskt och i framtiden samt vilka möjligheter vi har att påverka vår framtida situation. Boken består av 12 kapitel vilket innebär att studenterna kunde läsa ett kapitel varje vecka. Dessa kapitel delades upp mellan tio lärare vid Institutionen för Geovetenskap Uppsala Universitet efter var och ens forskningsområde och kompetens.

Kursen delades i sex block, studenterna arbetade med två kapitel under två veckor. Tanken var att studenterna genom att läsa in sig på ett kapitel och ta del av föreläsningen efter det skulle klara ett självtest till varje kapitel. Det fanns även ett skriftligt diskussionsforum kopplat till det aktuella kapitlet där studenterna postade frågor och även kunde svara på andras inlägg. Tanken var att andra studenter och vi lärare ska kunna ta del av och svara på frågor, ansvariga lärare gick igenom alla frågor senast i slutet av blocket och svarade på de frågor som inte andra studenter svarat på. Frågorna behövde postas senast 2 dagar innan det nätbaserade seminariet för att frågorna även skulle kunna tas upp där.

Varje block avslutades med ett seminarium där frågor i anknytning till de två kapitlen diskuterades, de två ansvariga lärarna höll tillsammans i seminariet. Oftast fanns även en tredje person närvarande som skötte tekniken. Seminarierna var på kvällstid, oftast på torsdagar, de startade kl. 19:00 och höll på i 90 minuter utan rast. Lärarna gav återkoppling på några av de frågor som postats i det skrivna forumet och om många hade haft problem med någon fråga på självtestet. Här gavs möjlighet att ställa frågor och att samtala. Några frågor diskuterades i smågrupper och sedan blev det redovisning och återkoppling i stor grupp. Studenterna slumpades ut i de mindre grupperna ("breakout rooms" i Zoom). Samma grupper användes under hela seminariet, varje grupp innehöll 5–7 studenter, lärarna besökte inte dessa grupper. Denna instruktion gavs innan de gick ut i grupperna:

- Utse ordförande (mötesunderlättare) i gruppen.
- Mötesunderlättares roll är att försöka hålla ordning, dvs att se till alla får prata utan att bli avbrutna, att ni håller er till ämnet, samt sammanfattar diskussionen.
- Börja med att presentera er, gå laget runt. Under nästa runda svarar ni på frågan utan att börja diskutera innan alla har sagt eller chattat något.
- Sen kan ni diskutera men tänk även här på att alla får tid att prata.

3.4 Examination

Kursen innehöll fyra examinerande moment.

3.4.1 Skrivna diskussionsforum

För att få aktivitet till forumet så krävdes det att varje student postade minst två frågor, fördelat på två kapitel.

3.4.2 Självtester

Till varje kapitel hörde ett självtest med en samling med frågor, oftast av flervalstyp. För godkänt på kursen krävdes all rätt på samtliga självtest. Testet kunde genomföras flera gånger.

3.4.3 Nätbaserade seminarier

För att få godkänt på kursen krävdes närvaro på minst 50 % av dessa seminarier. Det fanns möjlighet att göra en kompletteringsuppgifter för de som inte kunde närvara på minst 50 % av seminarierna.

3.4.4 Inlämningsuppgift

I slutet av kursen genomförde alla en inlämningsuppgift. Första delen var obligatorisk, för betyg 4 gjordes en uppgift till och för betyg 5 ännu en.

3.5 Utvärdering

Det centrala utvärderingsmaterialet av kursen och projektet var en kortare kursvärdering i mitten av kursen och en längre efter att kursen var genomförd.

4 Resultat

Här presenteras deltagarnas svar på de två kursvärderingarna och vilka ändringar som gjordes efter mittutvärderingen

4.1 Mittutvärderingen

Den innehöll fyra frågor och besvarades av 18 % (24/131) av studenterna. Frågorna var:

Fråga 1: Kursen har stimulerat mitt intresse för ämnet.

Fråga 2: Hur många timmar/vecka har du i genomsnitt totalt lagt ner på kursen (inklusive schemalagd undervisning)?

Svar på fråga 1 och 2 finns i Bilaga A. Studenterna som svarade uppgav att deras intresse för ämnet stimulerats. De flesta hade lagt ner 0–14 timmar varje vecka på kursen, kursen går på 33 % av heltid, vilket innebär att de bör lägga ner ca 13 timmar varje vecka. Fyra studenter arbetade mer än 15 timmar per vecka.

Fråga 3: Det här var särskilt bra med kursen.

Sammanfattning av fråga 3 visar att alla delar uppskattas av en eller flera av studenterna, här kommer några av svaren:

- Uppskattar interaktiviteten och lärarnas kunskap om ämnet, bra återkoppling från lärarna.
- Diskussionsforum, att ta del av andras kunskaper och funderingar är inspirerande.
- Självtesterna för att kolla sig själv.
- Föreläsningarna. Mycket bra att föreläsningarnas innehåll följer kurslitteraturen. Bra att kunna se föreläsningar online flera gånger.
- Kursboken, den har varit väldigt uppdaterad och innehåller exemplen som är rätt i tid, bra att litteraturen att den är gratis.
- Seminarier.
- Tydlig struktur.
- Välformulerat, varierat och precis lagom många uppgifter.
- En pedagogisk översikt över den klimatförändring som har varit och nu pågår globalt. Flera uppger att de uppskattar kombinationen av flera moment:
- Jag tycker hela upplägget är bra med föreläsningar med dokumentation, kurslitteratur, diskussionsforum, seminarier och självtester.

Men allt var inte bra och vi fick flera tips på hur vissa delar kunde förbättras.

Fråga 4: Det här kan förbättras i kursen (Ge så konstruktiva förslag som möjligt)

- Tekniken kring seminarier. Oklart hur lång tid som seminariet ska pågå. Hur registrerar ni att vi deltagit? Svårt att närvara för dom som jobbar kväll. Ofta lite för kort tid med tio minuter för gruppdiskussioner på seminarierna. Kan diskussionsfrågorna läggas ut ngn dag före? Vissa frågor på seminarierna har varit väldigt svåra. Seminarierna är bra men kan förbättras om uppgifterna för grupperna tydliggörs och blir mer konkreta angående önskat resultat. Svårt att hålla sig till ämne och tiden. Alla hinner inte prata lika mycket.
- Vill ha bättre återkoppling på momenten på kursen.
- Oklart när saker förändrades.
- Sen information om inlämningsuppgiften. Hade önskat att få inlämningsuppgifterna med en gång, så det är lättare att hinna med. Vill ha fler inlämningsuppgifter.
- Självtesterna var uppbyggda på olika sätt, poängsättningen skiljer sig åt från gång till gång vilket ibland är förvirrande.

4.1.1 Förändringar som gjordes efter mittutvärdering

- Under resterande del av kursen började vi varje vecka med ett veckobrev på Anslagstavlan i Studentportalen, först besvarades de frågor som kom upp i mittutvärdering och senare alla frågor som kom in under kursen. Kontinuerligt informerades om nytt material och datum för *deadlines*.
- Tidigare informationen gick ut om vilka frågor som skulle diskuteras under seminarierna, bra om frågorna kan vara klara på tisdag när seminariet är på torsdag kväll.
- Längre tid i smågrupperna och försök att göra tydligare frågeställningar.
- Repeterade hur viktigt det är att kontrollera sin utrustning och öva på Zoom före träffarna samt att respektera och följa den struktur som vi förslagit för gruppdiskussionerna.
- Vi lämnade ut inlämningsuppgiften veckan efter och förklarade varför den inte kommit tidigare eftersom flera kapitel kan ingå i samma fråga.
- Påpekade att eftersom det är många lärare inblandade kan tester och upplägg skilja sig något mellan olika lärare.

4.2 Kursvärdering efter att kursen var genomförd

Av 129 registrerade studenter var ca 70 aktiva och 48 slutförde kursen. 38 studenter fick betyg 3, 3 studenter fick betyg 4 och 7 studenter fick betyg 5. Slutvärdering innehöll 17 frågor och besvarades av 19 % (24/129) av studenterna. Studenterna var nöjda med kursen som dom ansåg vara intressant och lärorik. Nedan finns en kortfattad sammanfattning av studenternas synpunkter och förslag.

4.2.1 Kursmomentenens bidrag till lärandet

Inom parentes visas studenternas bedömning av hur momentet bidragit till lärandet, fem är högst.

- Kurslitteratur (4,7)
- Inspelade föreläsningar (4,5)
- Den betygsgrundande inlämningsuppgift som kursen avslutades med (4,2)
- Självtest (3,7)
- Seminarier (3,5)
- Diskussionsforum (3,0)

4.2.2 Starka sidor enligt studenterna:

Det har funnits många moment som har aktiverat studenterna under kursen. Alla momenten har bidragit till lärandet. Högst skattas kurslitteraturen och föreläsningarna, inget moment får under 3 i medelvärde.

Studentröst:

”Jag tycker att det varierande innehållet i kursen har varit intressant, både kunskapsmässigt och variationen av lärare. Jag anser också att kombinationen självtest, föreläsning, seminarium och inlämningsuppgifter har tvingat mig till att alltid vara aktiv i kursen vilket ofta är en utmaning när man läser på distans “.

4.2.3 Svaga sidor enligt studenterna

Tekniken med Zoom var ibland svår vilket drog ner intresset för seminariet hos vissa, trots det var många positivt överraskade. Några hade andra aktiviteter på torsdagar och kunde därför inte delta i seminarierna. Diskussionsforumet var det moment som ansågs bidra minst till lärandet.

4.2.4 Förslag på förbättringar från studenterna

Det fanns ett krav att skriva i diskussionsforumen, jag tycker att det också borde finnas ett krav att svara för att få igång diskussionerna. Kanske skulle den stora gruppen delas in i mindre grupper som är permanenta under kursen (10 deltagare t.ex.) och i dessa grupper finns krav att både skriva inlägg och svara på inlägg. Då tror jag att det skulle bli bättre diskussioner.

5 Diskussion

5.1 Kursansvarigas/lärares kommentarer till kursens genomförande och resultat:

Det var bra med en kort utvärdering efter halva tiden, då fick vi en uppfattning om hur de olika momenten fungerade och kunde efter den genomföra vissa ändringar. Eftersom detta var första gången vi gav kursen hade vi ingen uppfattning om hur tex seminarierna skulle fungera. Det är alltid viktigt att ha en anonym mittutvärdering på alla kurser.

Digital gratis litteratur gjorde det enkelt för alla studenter att ha tillgång till en digital version av kurslitteraturen, kan även uppnås med e-böcker som finns tillgängliga på Universitetsbiblioteket. Boken följer IPCC-rapporten och ofta är figurerna omarbetade versioner från den rapporten. Den lyckas med att vara både lättläst och vetenskaplig och har ett bra upplägg.

Föreläsningarna följde boken med visst extra material när lärarna tyckte det behövdes. Inspelningarna blev uppskattades av både studenter och lärare. Det var bra att dom hölls korta. Att få hjälp med tekniken av MedFarm DoIT gjorde att det blev proffsigt med bra ljud och ljus. Även om flera av oss tyckte att det var svårt och ovant att stå i en studio, tex att titta in i kameran och inte ner på skärmen. Ett exempel på den hjälp vi fick var att om en felsägning upptäcktes vid genomlysning kunde den meningen sägas om och klippas in istället för att ta om allt eller behöva göra redigeringen själv.

Lärare och de flesta studenter uppskattade de nätbaserade seminarier. Det var bra att ha regelbundna seminarier för många läste och gjorde självtesterna helgen före eller dagarna strax före. Om inte detta slut på blocket hade funnits hade troligen fler skjutit upp läsandet. Det var roligt för oss lärare att träffa studenterna och svara på frågor live och ett tillfälle för

studenterna att träffas och diskutera samt att kunna ställa fler frågor. Lärarna fick förmedla sin kunskap, det är inte så ofta det kan ske i så nära kontakt med så många som är intresserade av klimatforskning. Viktigt att gruppen bestämmer vem som ska presentera i storgrupp, redosvingarna i storgrupp blev bra. Bättre att separera mötesunderlättares, den som håller ordning, och sekreterare, dvs den som rapporterar, på två personer eftersom det blir för mycket ansvar för en person. Även om några inte ville ta på sig ansvaret fungerade det bra. Oftast diskuterade alla grupper samma fråga men några gånger diskuterade grupperna olika frågor vilket är en bra lösning för att undvika upprepning. Några studenter hade önskat att seminarierna varit mer lärarledda eftersom de upplevde diskussionerna som svåra. Det kan vara bra att "gå runt" i smågrupperna i framtiden för att höra om de finns frågor. Efter mittutvärderingen, lades diskussionsfrågorna ut ett par dagar före seminariet. Vi förlängde även tiden till studenterna var ute i smågrupper, ca 15–20 minuter, bra att de var ute längre tid, 5–7 personer i varje smågrupp är ett bra antal om alla ska få tid att prata. Studenter med social fobi upplevde detta moment som svårt, det fanns emellertid möjlighet för dessa och de som av andra anledningar inte kunde delta att lämna in kompletteringsuppgifter.

Det var bra att vara två lärare som höll i seminariet och eftersom det dök upp tekniska frågor även bra att ha en tredje person som hjälpte till. Vi var fysiskt närvarande på Geo vilket bidrog till en trygghet när vi kunde stämma av med varandra. Det krävdes emellertid lite mer av tekniken att kameror, mikrofon och gemensam dator ska fungera. Detta moment kan fungera lika väl om var och en sitter vid sin dator. Det var viktigt med speciella tillfällen för att testa tekniken inför seminarierna då flera studenter inte var vana datoranvändare, två träffar var planerade före kursen. Det är även bra att ha Zoom-rummet öppet minst 15 minuter före seminariet startar. Trots detta hade några för dålig utrustning.

Ibland var det svårt att göra bra självtestfrågor, de upplevdes som både för svåra och för enkla. Diskussionsforumet har potential att utvecklas, vissa studenter var mycket aktiva med att både ställa frågor och svara på andras. Några hade svårt för att formulera frågor, vilket också visar att det är ett viktigt moment. Det skulle kunna vara obligatoriskt att även svara på frågor.

För kursansvarig var det mycket arbete med administration, all närvaro skulle tas, det blir enklare nu när det går att få ut listor från Zoom. Avklarade självtester skulle fyllas i Framsteg, gick inte automatiskt, borde bli enklare i Studium i framtiden. Även att notera vilka som skrivit på diskussionsforumet tog tid. Även om Framsteg uppdaterades varannan vecka, ville vissa studenter att det skulle gå snabbare, det är viktigt för att studenterna ska uppleva en direkt återkoppling. På campuskurser kan studenter alltid titta förbi kontoret och ställa frågor och eftersom denna möjlighet inte finns på de nätbaserade kurserna är det extra viktigt att svara snabbt på frågor som dyker upp i mejlen. Nätbaserade kurser kräver ibland lite extra arbete av kursansvarig.

5.2 Förslag till förändringar

Variera dagen för seminarierna mellan onsdag och torsdag, ev ha något tidigare på eftermiddagen, eftersom det alltid är några som inte kan på torsdagar. Men en majoritet tyckte att denna tid fungerade bra.

Formen för diskussionsforumet ska ses över även om det fungerade relativt bra. Kan det gå att dela kursen i mindre grupper som kan träffas emellan seminarierna? kan vara svårt då många aldrig dyker upp och andra är aktiva i perioder. Om grupperna görs relativt stora tex 20 studenter borde det alltid finnas några som vill träffas den vecka då det inte är seminarium.

Bra att alltid lägga ut information på anslagstavlan varje vecka. Den kan innehålla information om vad som är planerat för kommande perioden och även vad som hände passet före, där kan vi svara till alla på de praktiska frågor som dyker upp. Här kan även fördjupningsmaterial läggas upp, gruppen hade stor spridning i sina förkunskaper och vissa ville ha mer.

Kursansvarig kan vara ännu tydligare med att studenterna måste ha bra headset. Kolla upp med Zoom-supporten att all information är enkel att förstå och följa.

Delar av inlämningsuppgifterna kan eventuellt läggas ut tidigare då lärarna som går kursen har ett pressat schema i slutet av terminen. Det finns studenter vill kunna arbeta med dom under kursens gång.

6 Slutsats

Sett till antal aktiva studenter bedömer vi att genomströmningen på kursen blev god och de introducerade momenten fyllde sitt syfte att aktivera studenterna. Diskussionsforum och seminarier gav studenterna möjlighet att lära genom möten och diskussioner med andra studenter och lärare.

Tack

Tack till alla medverkande lärare och studenter, till TUFF för ekonomiskt stöd, till Medfarm DoIT för hjälp med inspelningarna, ett speciellt tack till Linda Gejke Hjelmstedt som hjälpte oss med allt det tekniska och till Felix Ho och TekNat för ekonomiskt stöd till inspelningarna.

Referenser

Bernes, C. (2016). *En varmare värld*, Monitor 23 Tredje upplagan, <https://www.naturvardsverket.se/envarmarevarld>

edX (u.å. a). *Schools and Partners*, <https://www.edx.org/> [2020-03-01]

edX (u.å. b). *Planetary Boundaries*, <https://www.edx.org/course/planetary-boundaries> [2020-03-01]

Hrastinski, S. (2013). *Nätbaserad utbildning: En introduktion*. Andra Upplagan. Lund: Studentlitteratur

Studera.nu. (u.å. a). *Nätkurser öppna för alla*, <https://www.studera.nu/att-valja-utbildning/distansstudier/natkurser-for-alla---moocs/> [2020-03-01]

Bilaga A

Tabell A1 Fråga 1 och 2 på mittutvärderingen

1: Kursen har stimulerat mitt intresse för ämnet				Antal: 24	
Svarsalternativ:				Medianvärde: 4,5 Medelvärde: 4,3 / 5	
0. Vet ej/ej aktuell/vill ej svara	0 st.	0%			
1. Instämmer inte alls	0 st.	0%			
2. Instämmer i låg grad	1 st.	4%			
3. Instämmer i viss grad	4 st.	17%			
4. Instämmer i hög grad	7 st.	29%			
5. Instämmer helt	12 st.	50%			
Skapa sammanfattning av fritextsvar/kommentarer för frågan					

2: Hur många timmar/vecka har du i genomsnitt totalt lagt ner på kursen (inklusive schemalagd undervisning)?				Antal: 24	
Svarsalternativ:					
0. Vet ej/ej aktuell/vill ej svara	2 st.	8%			
1. 0-14 tim	18 st.	75%			
2. 15-24 tim	4 st.	17%			
3. 25-34 tim	0 st.	0%			
4. 35-44 tim	0 st.	0%			
5. 45-54 tim	0 st.	0%			
6. 55 tim eller mer	0 st.	0%			
Skapa sammanfattning av fritextsvar/kommentarer för frågan					